

КЛАСС ЖЕТЕКЧИНИН ИШИНДЕГИ ТАРБИЯЛОО ПРИНЦИПТЕРИ

Окуу жайынын, класстын ар кандай тарбиялык системасы белгилүү бир тарбиялоо принциптерине негизделет. Булар эреже да эмес, мыйзам да эмес, булар – тарбиялоо системасынын мыйзам ченемдүүлүктөрү. Балдар жамааты менен ишке киришип жатып, педагог ага ишенип берилген класста тарбиялоо процессин кандайча уюштуруу керектигин өзү үчүн аныктайт.

Гуманизм принциби

Өзүнүн тарбиялык системасын түзүү менен, ал гуманисттик башталышка ээ болорун класс жетекчи эсте тутууга тийиш. Мындай башталыш бул тарбиялоо системасында ар бир баланын инсаны анын кызыгуулары жана мотивдери, умтулуулары жана муктаждыктары, анын ички дүйнөсү менен кошо эсепке алынууга тийиш экендигинде турат. Мугалим жамааттагы тарбия системасын өзүнө эмес, окуучуларга ылайыктап, өзү иштей турган балдар жамаатынын өзгөчөлүктөрүнөн келип чыгып түзүүгө тийиш.

Тарбиялоодогу инсанга карата мамиле принциби

Окуучуларды тарбиялоонун инсандык принцибин ишке ашыруу үчүн, өз окуучуларынын инсандык мүнөздөмөлөрүн жакшы билүү зарыл. Класс жетекчи тарбиялык так жана конкреттүү милдеттерди коюу үчүн ар бир окуучунун инсандык өнүгүү өзгөчөлүктөрүн билүүгө тийиш, бул милдеттер реалдуу түрдө ишке ашкыдай болуусу керек.

Кабыл кылуу жана ишеним принциби

Бул принципти тарбиялоо системасына кийирүү педагогго окуучуларды сүймөнчүктөргө жана жек көрүндүлөргө, татынакайларга жана өңү серттерге, ыңгайлууларга жана ыңгайсыздарга бөлүүгө мүмкүндүк бербейт. Мында мугалим ар бир окуучудагы мыкты нерсени ачып берүүчү тарбиялык кырдаалды жаратат.

Практикалык ишмердүүлүк принциби

Бул принципти жолдоодо педагог өз ишмердүүлүгүндө балдар өзүн: өз билгичтиктерин жана көндүмдөрүн, өз муктаждыктарын жана кызыгууларын көрсөтүүчү класстан тышкаркы иштердин формаларын пайдалануусун көздөйт. Ишмердүүлүк принциби – бул практикалык түрдө ишке ашыруу принциби, мында ар бир окуучуда активдүүлүк менен демилгелүүлүк, чыгармачылык менен жоопкерчилик калыптанат.

Оң башталыш принциби

Ар бир балдар жамааты – бул тарбиялык деңгээли ар түрдүү болгон балдардан турган топ. Класс жетекчинин милдети муну көрүүдө жана баса белгилөөдө эмес, баланын мүнөзүнүн жана жүрүм-турумунун терс белгилерин позитивдүү нукка алып келүүдө турат. Бул болсо педагог баладан жакшы нерсени көрө билүүгө аракеттенгенде, бала ошол жакшы нерсени көрсөтсүн үчүн шарт жаратканда гана мүмкүн болот.

Биримдүүлүк принциби

Бул принцип баланы тарбиялоодо мектептин, үй-бүлөнүн жана коомчулуктун биргелешкен күч-аракетинин биримдигин көздөйт. Бул ишке ашсын үчүн, педагог өз окуучуларынын үй-бүлөлүк тарбиясынын өзгөчөлүктөрүн иликтөөгө жана мунун негизинде биргелешкен кызматташтык үчүн шарт түзүүгө тийиш.

Жамааттык өз ара таасир этүү принциби

Тарбиялоо – бул жамааттык процесс болгондуктан, класс менен иштөөнү окуучу жамаатка таасир эткидей гана эмес, жамаат да окуучуларды тарбиялоо процессине таасир эткидей таризде түзүү керек.

Тарбиялоонун ушул саналып өткөн принциптерин бири-биринен ажыратып кароого мүмкүн эмес. Алар комплекстүү түрдө гана натыйжа берет.